

רע"פ 15891/12/23 - שקיראת איאד נגד מדינת ישראל

בתי משפט

בית המשפט המחוזי ירושלים רע"פ 15891-12-23

לפני כב' השופטת הבכירה רבקה פרידמן-פלדמן 15 דצמבר 2023

בעניין: שקיראת איאד

המבקש

נגד

מדינת ישראל

המשיבה

החלטה

1. לפני בקשת רשות לערער על החלטת בית המשפט לעניינים מקומיים בירושלים (כבוד השופטת ענת גרינבאום), מיום 7.12.2023 בתיק תו"ב 69826-06-17, לפיה ביטל בית-משפט קמא את החלטתו מיום 29.10.2023, ובהחלטה חדשה דחה את בקשת המבקש להארכת מועד לביצוע צו הריסה.

ההליכים בבית-משפט קמא

2. ביום 21.7.2020 נגזר דינו של המבקש, לאחר שהורשע בבנייה ללא היתר בשכונת ג'אבל מוכאבר בירושלים. בגזר הדין הורה בית-משפט קמא למבקש להתאים את הבנייה להיתר, לרבות בדרך של הריסתה (להלן: הצו), ודחה את כניסת הצו לתוקף למשך שנה, עד ליום 21.7.2021.

3. לבקשת המבקש, ביום 18.8.2021 הוארך המועד לביצוע צו הריסה, על ידי בית-משפט קמא (כבוד השופטת סיגל אלבו), עד ליום 7.1.2022.

4. בתום תקופת הארכה, הגיש המבקש בקשה נוספת לדחיית המועד לביצוע צו הריסה. בקשה זו נדחתה ביום 17.1.2022. בית-משפט קמא (כבוד השופטת סיגל אלבו) ציין בהחלטתו כי "ביצועו של הצו עוכב פעם אחת למשך 5 חודשים, ועל כן ניתן לעכב את ביצועו פעם נוספת רק בנסיבות חריגות ויוצאות דופן ומטעמים מיוחדים שיירשמו. נסיבות אלה אינן מתקיימות במקרה זה...".

5. סמוך לאחר מכן, ביום 13.2.2022, לאחר שהמשיבה נתנה הסכמתה להארכת המועד לביצוע הצו, דחה בית המשפט (כבוד השופטת סיגל אלבו) את מועד ביצוע הצו עד ליום 12.8.2022.

6. המבקש פנה בבקשה נוספת, אשר נדחתה. בהחלטתו מיום 29.11.2022 קבע בית-משפט קמא (כבוד השופטת ענת גרינבאום), כי מאחר שהצו ניתן בגזר דין מיום 21.7.2020, ונוכח תחולת תיקון 116 לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1967 (להלן: החוק), לא ניתן להאריך את המועד לביצוע הצו מעבר לשנתיים ממועד גזר הדין.
7. ביום 27.2.2023 האריך בית-משפט קמא (כבוד השופטת ענת גרינבאום), בהסכמת המשיבה, את המועד לביצוע הצו עד ליום 27.10.2023.
8. בקשה נוספת לדחיית המועד לביצוע צו ההריסה, הוגשה על ידי המבקש באוקטובר 2023. בתגובתה מיום 29.10.2023 הסכימה המשיבה למתן ארכה של ארבעה חודשים. בהתאם לכך ניתנה באותו יום החלטת בית המשפט (כבוד השופטת ענת גרינבאום), בדבר עיכוב ביצוע צו ההריסה עד ליום 1.3.2024.
9. למחרת, ביום 30.10.2023, הגישה המשיבה "בקשה לתיקון עמדת המשיבה והחלטת בית המשפט מיום 29.10.2023". המשיבה ציינה כי בהסכמתה למתן ארכה נפלה טעות, שכן ב"כ המשיבה לא היתה ערה לכך שמדובר בצו הריסה שניתן לאחר תיקון החוק; ומאחר שגזר הדין ניתן בשנת 2020 ומאז חלפו שנתיים, בית המשפט אינו מוסמך להאריך את המועד לביצוע הצו.
- המבקש התנגד לבקשה, וטען כי בית המשפט אינו מוסמך לתקן את החלטתו.
10. ביום 7.12.2023 ניתנה ההחלטה מושא הבקשה.
- בהחלטתו קבע בית-משפט קמא (כבוד השופטת ענת גרינבאום) כי בהתאם לתיקון 116 לחוק, לא ניתן להאריך את המועד לביצוע צו ההריסה מעבר לשנתיים ממועד מתן גזר הדין. בית המשפט ציין כי "מוטב היה לו התקלה שארעה בתיק דנן לא היתה קורית, יחד עם זאת נתתי דעתי לכך כי המשיבה פעלה לתיקונה בהקדם והגישה הודעה מתקנת בחלוף 24 שעות ממתן ההחלטה. במצב דברים זה בו נעדר בית המשפט סמכות לעכב את ביצוע הצו אין מנוס מביטול החלטתי שניתנה ביום 29.10.23 וכך אני מורה. הבקשה לעיכוב ביצוע הצו נדחית".

טענות המבקש

11. המבקש טוען לחוסר תום לב של המשיבה, ששינתה את עמדתה לאחר שנתנה הסכמה לדחיית המועד לביצוע צו ההריסה. לטענת המבקש, הנימוק שנתנה המשיבה, לפיו לא היתה מודעת לכך שצו ההריסה ניתן לאחר תיקון 116 לחוק, אינו נכון, לטענתו הנושא עלה בשיחה של ב"כ המבקש והמשיבה עוד בבקשה קודמת. לטענת ב"כ המבקש, הסכמת המשיבה בבקשה הקודמת ניתנה בשל התקדמות הליכי התכנון. נטען לשינוי בעמדה ממניעים זרים, בשל התערבות "דרג גבוה לא מקצועי ולא ענייני" בהחלטות המשיבה. כן נטען כי בית המשפט לא היה מוסמך לתקן את החלטתו לאחר שקם מכיסאו. לטענת המבקש, ההתקדמות התכנונית מצדיקה דחיית המועד לביצוע צו ההריסה ואיננה חורגת מהמקובל. לדבריו, אי מתן ארכה יש בו פגיעה בחירותו או בקניינו של המבקש.

דין והכרעה

12. לאחר עיון בתיק בית-משפט קמא ובטיעוני המבקש בבקשה, לא מצאתי מקום ליתן למבקש רשות לערער על החלטת בית-משפט קמא.

13. צו ההריסה המקורי ניתן בעניינו של המבקש בגזר הדין מיום 21.7.2020. בית-משפט קמא דחה את המועד לביצוע צו ההריסה למשך שנה, עד ליום 21.7.2021, וזאת בהתאם לסעיף 254ד(א) לחוק, לפיו "צו שנתן בית המשפט לפי סעיף 254ב יבוצע על ידי המורשע בתוך 30 ימים מיום שניתן הצו, אולם רשאי בית המשפט... לדחות את מועד ביצוע הצו, מטעמים מיוחדים שיירשמו, ובלבד שמועד ביצוע הצו לא ידחה ביותר משנה מיום שניתן".

14. דחיית המועד לביצוע הצו, לאחר תום השנה, מוגבלת בהתאם לתנאים הקבועים בסעיף 254ט לחוק, הקובע כדלהלן:

"(א) בעל זכות לגבי מקרקעין שניתן לגביהם צו מינהלי, צו לפי סעיף 235 או 237, או צו שיפוטי לפי פרק זה, לרבות צו שניתן לפי סעיף 254ב, או מי שהיה צד להליך לפי סעיף 254ח, הרואה את עצמו נפגע מצו כאמור, ולא חלות לגבי אותו צו הוראות סעיף 254ח, רשאי לבקש מבית המשפט כאמור בפסקאות (1) או (2) שלהלן לעכב את ביצוע הצו האמור:

...

(ב) בקשה לעיכוב ביצוע לפי סעיף קטן (א) ניתן להגיש פעם אחת בלבד.

(ג) (1) בית המשפט יחליט בבקשה לעיכוב ביצוע צו לפי סעיף קטן (א) על יסוד תגובת הרשות האוכפת או קיום הדין, לפי העניין;

(2) ...

(ד) (1) בית המשפט לא יעכב ביצוע צו בבקשה שהוגשה לפי סעיף זה אלא מטעמים מיוחדים שיירשמו, ואם נוכח כי העבודה האסורה או השימוש האסור שלגביהם חל הצו אינם מסכנים את שלום הציבור או את בטיחותו;

(2) נוסף על האמור בפסקה (1), בית המשפט לא יעכב את ביצועו של צו הריסה שניתן לפי סעיפים 217, 221, 235, 237, 239 או 254ב אם העבודה האסורה אינה תואמת את התכנית החלה על המקרקעין או אם מצא כי העבודה שלגביה ניתן הצו נמשכה, לאחר שהומצא הצו; לעניין זה, "תכנית" - תכנית שניתן להוציא מכוחה היתר בנייה בלא צורך באישורה של תכנית נוספת.

(ה) תקופת עיכוב הביצוע בהחלטה לפי סעיף קטן (ד) לא תעלה על שישה חודשים.

(ו) על אף האמור בסעיפים קטנים (ב) ו-(ה), הורה בית המשפט על עיכוב ביצוע הצו לתקופה פחותה משישה חודשים, רשאי הוא, לבקשת מגיש הבקשה לעיכוב ביצוע, להאריך את תקופת עיכוב הביצוע לתקופות נוספות, ובלבד שהתקיימו התנאים המנויים בסעיף קטן (ד) ושתקופת עיכוב הביצוע לפי סעיף קטן (ד) ולפי סעיף קטן זה לא תעלה

עמוד 3

על שישה חודשים במצטבר.

(ז) על אף האמור בסעיפים קטנים (ה) ו-(ו), רשאי בית המשפט בנסיבות חריגות ויוצאות דופן ומטעמים מיוחדים שיירשמו, לעכב ביצוע צו, כאמור בסעיף קטן זה, לתקופה אחת נוספת שלא תעלה על שישה חודשים".

15. בהתאם לכך, מעבר לארכה של שנה לביצוע צו ההריסה במסגרת גזר הדין, בית המשפט מוסמך להאריך את צו ההריסה לתקופה של שישה חודשים "מטעמים מיוחדים שיירשמו". במקרים חריגים מוסמך בית המשפט להאריך את הצו לשישה חודשים נוספים "בנסיבות חריגות ויוצאות דופן ומטעמים מיוחדים שיירשמו, לעכב ביצוע צו, כאמור בסעיף קטן זה, לתקופה אחת נוספת שלא תעלה על שישה חודשים".

סך כל התקופה לא יעלה על שנתיים ממועד מתן גזר הדין.

16. בענייננו, צו ההריסה נכנס לתוקפו בחלוף שנה מאז גזר הדין, ביום 21.7.2021. לאחר מכן, היה בית המשפט מוסמך להאריך את הצו לכל היותר למשך שנה נוספת, ואף זאת בנסיבות חריגות. בהתאם לכך, ניתן היה לדחות את ביצוע צו ההריסה לכל היותר עד ליום 21.7.2022. בית המשפט לא היה מוסמך לדחות את ביצוע הצו לתקופות נוספות.

17. אשר לשינוי ההחלטה לאחר שבית המשפט קם מכיסאו - משהתברר לבית-משפט קמא כי החלטתו ניתנה בחוסר סמכות, ומשהוגשה בקשת הביטול סמוך מאוד למתן ההחלטה - היה בית המשפט רשאי לבטל את החלטתו.

למעלה מן הצורך יובהר כי אלמלא ביטל בית המשפט את החלטתו, ואילו פנתה המשיבה לערכאת הערעור בעניין זה - היתה ההחלטה מבוטלת במסגרת הערעור.

18. אשר על כן, בקשת הרשות לערער נדחית.

19. נוכח נסיבות מתן החלטות בבית-משפט קמא, בהסכמת המשיבה שחזרה בה לאחר מכן מהסכמתה - אין מקום לחייב את המבקש בהוצאות.

המזכירות תשלח ההחלטה לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, ג' טבת תשפ"ד, 15 דצמבר 2023, בהעדר הצדדים.